Μαύρη απελπισία έπιασε τον Μενέλαο, όταν έμαθε από την Ίριδα ότι η αγαπημένη του Ελένη είχε κλεφτεί με τον φιλοξενούμενό του, τον Πάρη. Από την Κρήτη, όπου βρισκόταν, έσπευσε να επιστρέψει στη Σπάρτη. Μόνο την εννιάχρονη κόρη τους, την Ερμιόνη, βρήκε εκεί, με την ομορφιά της να του θυμίζει τη μάνα της. Λίγο τον ένοιαζε που το παράνομο ζευγάρι τον είχε κατακλέψει. Την Ελένη του ποθούσε να ξαναβρεί. Το όνομά της σημαίνει λαμπάδα και δαδί αναμμένο. Γνώριζε πως είχε παντρευτεί μια γυναίκα πυρπολητή, εκείνη που θα έβαζε φωτιά και θα έκαιγε το σύμπαν.

Θυμήθηκε τον όρκο των μνηστήρων ότι θα έσπευδαν αρωγοί, αν κάποιος ατίμαζε τον γάμο του. Το όνομά του, υποστηρίζουν ερευνητές, σημαίνει «αυτός που περιμένει τον λαό», ένας χθόνιος θεός που δεν προκαλεί θανάτους αλλά απλά υποδέχεται νεκρούς. Ένας ήπιος είτε ως θεός είτε ως ήρωας. Μόνος του, δεν ήταν δυνατόν να ξεσηκώσει τους άλλους βασιλιάδες, έστω κι αν είχαν δεσμευτεί με όρκο. Εκείνος που μπορούσε να το κάνει, ήταν ο αδελφός του, ο Αγαμέμνονας: Στα μάτια και το κεφάλι όμοιος με τον Δία, στη μέση σαν τον Άρη, στο στήθος σαν τον Ποσειδώνα, όπως αναφέρει η Ιλιάδα (Β 478 – 479), ωραίος άντρας, επιβλητικός, αληθινός βασιλιάς (Γ 169 – 170).

Πήγε και τον βρήκε, στις Μυκήνες. Ο Αγαμέμνονας υποσχέθηκε να τον βοηθήσει. Όχι μόνο εξαιτίας του όρκου που ο ίδιος δεν υπήρχε λόγος να είχε δώσει. Αν δεν παιρνόταν εκδίκηση, ο κάθε δανδής βάρβαρος θα μπορούσε να μπαίνει στα ελληνικά σπίτια και να ξελογιάζει τις γυναίκες. Έστειλε παντού κήρυκες να καλέσουν τους βασιλιάδες σε πανστρατιά. Η Ελλάδα όλη είχε προσβληθεί στο πρόσωπο του Μενέλαου. Καλού κακού, τους θύμισε και τον όρκο που είχαν δώσει. Μάλλον ήταν περιττό. Σχεδόν όλοι συμφώνησαν να μετάσχουν στον πόλεμο με τον οποίο θα ξεπλενόταν η προσβολή. Βοήθησε και η θεά Ήρα που ήθελε να εκδικηθεί τον Πάρη και την Αφροδίτη. Η συνάντηση των στρατιών ορίστηκε να γίνει στην Αυλίδα, πόλη της Στερεάς στον Ευβοϊκό κόλπο, νότια της Χαλκίδας.

Ο Νέστορας της Πύλου δεν ήταν δεμένος με τον όρκο καθώς δεν συγκαταλεγόταν ανάμεσα στους μνηστήρες της Ωραίας Ελένης. Τον όρκο είχε δώσει ο γιος του, Αντίλοχος, που είχε διεκδικήσει την Ελένη. Ο Μενέλαος όμως έκρινε πως χρειαζόταν τη σοφία του γέρου βασιλιά και πήγε ο ίδιος να τον βρει. Ο Νέστορας δέχτηκε να μετάσχει στην εκστρατεία. Φυσικά κι ο γιος του. Και ο Οδυσσέας δεν είχε δεθεί με τον όρκο, καθώς αυτός είχε παντρευτεί την ωραία Πηνελόπη. Κι ήταν κι ο μάντης Αλιθέρσης που προέβλεψε πως ο βασιλιάς της Ιθάκης θα έκανε είκοσι χρόνια να ξαναδεί την πατρίδα του, αν πήγαινε στην Τροία. Και σ' αυτόν πήγε ο ίδιος ο Μενέλαος να του ζητήσει να συμπράξει. Μαζί του είχε τον Νέστορα και τον πανέξυπνο Παλαμήδη, τον γιο του Ναύπλιου.

Ο Οδυσσέας το έπαιξε τρελός, να γλιτώσει τη στράτευση: Φόρεσε τον σκούφο του ανάποδα, έζεψε στο αλέτρι του ένα άλογο κι ένα βόδι κι άρχισε ν' ανοίγει αυλάκια και να σπέρνει αλάτι αντί για σπόρο. Ο Μενέλαος απελπίστηκε, όχι όμως και ο Παλαμήδης. Άρπαξε τον Τηλέμαχο, τον γιο του Οδυσσέα που η Πηνελόπη κρατούσε στην αγκαλιά της, και τον έβαλε στο έδαφος, μπροστά στα ζωντανά που έσερναν το αλέτρι. Αναγκαστικά, ο Οδυσσέας κράτησε τα γκέμια κι ανάγκασε τα ζώα του να σταματήσουν. Έτσι όμως αποκαλύφθηκε ότι τα είχε τετρακόσια. Θ' ακολουθούσε τους άλλους στην Τροία. Και θα έκανε τον Παλαμήδη να πληρώσει ακριβά που τον ξεσκέπασε.

(τελευταία επεξεργασία, 30 Δεκεμβρίου 2021)